

Status over grænsehandel 2017

Skatteministeriet

Indhold

1. Indledning og sammenfatning..... 3

2. Traditionel grænsehandel..... 5

2.1 Grænsehandlen med nydelsesmidler er uændret 5

2.2 Den samlede traditionelle grænsehandel 7

2.3 Alternative indikatorer for den traditionelle grænsehandel 9

2.4 Danskerne grænsehandler mest i Tyskland 11

2.5 Samlet illegal handel med nydelsesmidler 11

3. E-grænsehandel..... 13

3.1 E-grænsehandlen stiger 13

3.2 Den generelle indsats på e-grænsehandelsområdet 18

4. Grænsehandel og illegal handel med chokolade og slik..... 21

4.1 Indsatsen målrettes risikobetonede handelsled og områder 24

4.2 Manglende regelefterlevelse har konsekvenser 25

5. Afgiftsændringer og selvfinansieringsgrader 28

5.1 Afgiftsændringer i og omkring Danmark 28

5.2 Virkninger af afgiftsændringer og selvfinansieringsgrader 29

1. Indledning og sammenfatning

Danskerne handler ofte i andre lande. Enten ved at tage varer med hjem over grænsen fra et andet land (traditionel grænsehandel), eller ved at handle i udenlandske netbutikker (e-grænsehandel).

At danskerne handler på tværs af grænser er ikke noget nyt. Det giver danskerne bedre forbrugsmuligheder og øger deres købekraft. Samtidig bidrager handel på tværs af grænser til bedre arbejdsdeling og dermed højere produktivitet og beskæftigelse. Der er dog grund til at følge udviklingen i grænsehandlen, da den kan fortælle noget om potentielle udfordringer for afgiftssystemet. Derfor har Skatteministeriet siden 2000 jævnligt udarbejdet analyser af grænsehandlens omfang og udvikling.

Er grænsehandlen stigende eller høj, kan en medvirkende årsag være, at danske punktafgifter er højere end i vores nabolande, og i nogle tilfælde højere end det samfundsøkonomisk er gavnligt. For høje afgifter kan således resultere i en stigende grænsehandel og i sidste ende tab af indtægter både for danske virksomheder og for staten.

Der er dog andre årsager til grænsehandel end blot punktafgifter. Det kan være et anderledes varesortiment, lavere priser i udlandet som følge af lavere avancer, omkostninger og moms, eller det kan skyldes andre faktorer, som fx at danskere fortsat ikke betaler pant på engangsemballager i de tyske grænsehandelsbutikker. Selv hvis de danske punktafgifter blev sænket til samme niveau som i vores nabolande, ville der stadig være grænsehandel. Det ses fx ved, at der efter afskaffelsen af sodavandsafgiften fortsat er en betydelig grænsehandel med sodavand.

Status over grænsehandel 2017 belyser nogle af de mest grundlæggende udviklingstræk og karakteristika ved danskernes grænsehandel.

De væsentligste konklusioner er:

- **Grænsehandel med nydelsesmidler:** Den traditionelle grænsehandel med nydelsesmidler (øl, vin, sodavand, slik, mv.) har været svagt faldende i en årrække. I 2016 skønnes grænsehandlen med nydelsesmidler at have udgjort ca. 4 mia. kr., hvilket svarer til niveauet i 2015. Alternative indikatorer for grænsehandlen i Tyskland, hvor danskere grænsehandler størstedelen af de traditionelle nydelsesmidler, peger ligeledes på en uændret grænsehandel i 2016.

- **Grænsehandel med andre varer:** Ser man på grænsehandlen med andre varer fx tøj og elektronik, vurderes den ligeledes at have været faldende over tid. Dermed har den samlede grænsehandel – både i kroner og øre og set i forhold til BNP – ligeledes været faldende over tid. I 2016 skønnes grænsehandlen med andre varer dog tilsyneladende at være steget og have udgjort godt 9½ mia. kr. Dermed kan den samlede traditionelle grænsehandel opgøres til ca. 13½ mia. kr. i 2016. Det højere niveau i 2016 end i undersøgelsen for 2015 skyldes sandsynligvis et skift af dataleverandør fra Gallup til Epinion og vurderes derfor ikke at afspejle en reel stigning i den samlede grænsehandel. Der er fx ikke andre data – såsom dankortoplysninger – der kan underbygge en sådan stigning.
- **E-grænsehandel:** Danskerne handler i stigende grad på nettet, særligt i udenlandske netbutikker. I 2016 er danskernes samlede internethandel opgjort til mere end 100 mia. kr., mens handlen i udenlandske netbutikker er mere end tredoblet siden 2011. Der er flere faktorer, der har betydning for internethandlen så som pris, vareudbud mv. Den stigende e-grænsehandel skønnes umiddelbart ikke at være et udtryk for systematisk snyd med moms og afgifter. Fx er momsprovenuet fra internethandel med varer fra udlandet relativt set steget omtrent lige så meget som internethandlen i udlandet i perioden 2012-16. SKAT har allerede styrket indsatsen for at sikre korrekt afregning af moms fra udenlandske internetbutikker, og denne indsats vil fortsætte og i nogle tilfælde også blive udvidet, herunder fx kontrol af fjernsalg.
- **Illegal grænsehandel:** Der er særlig stor usikkerhed omkring skønnene for den illegale handel. De sparsomme oplysninger, som lægges til grund for skønnene for den illegale handel med øl, alkoholsodavand og cider, sodavand samt chokolade og slik peger på, at den samlet har været nogenlunde uændret de seneste 5-6 år, om end den illegale handel med chokolade og slik skønnes at være steget, mens den skønnes at være aftaget for øl og sodavand. SKAT har målrettet kontrollen med den illegale handel med slik og chokolade. Samtidig er straf- og sanktionsniveauet, blandt andet i form af højere bøder for illegal handel med punktafgiftspligtige varer, herunder chokolade og slik, blevet skærpet i 2017.
- **Visse afgifter på grænsehandelsfølsomme varer er højere end det samfundsøkonomisk optimale:** Der er indikationer på, at punktafgifterne på visse grænsehandelsfølsomme varer er højere, end hvad der er samfundsøkonomisk velbegrunder. Det gælder, når der tages hensyn til sundhedsmæssige skadevirkninger ved forbruget og forvridningsomkostninger i form af både en anden forbrugssammensætning end det ønskede uden afgiften og de øgede tids- og transportomkostninger i forbindelse med grænsehandel. De såkaldte selvfinansieringsgrader, som angiver, hvor meget det umiddelbare mindreprovenu ved en afgiftsnedsættelse reduceres som følge af adfærdssændringer mv., er desuden på niveau med eller højere end ved lettelse af de fleste indkomstskatter.

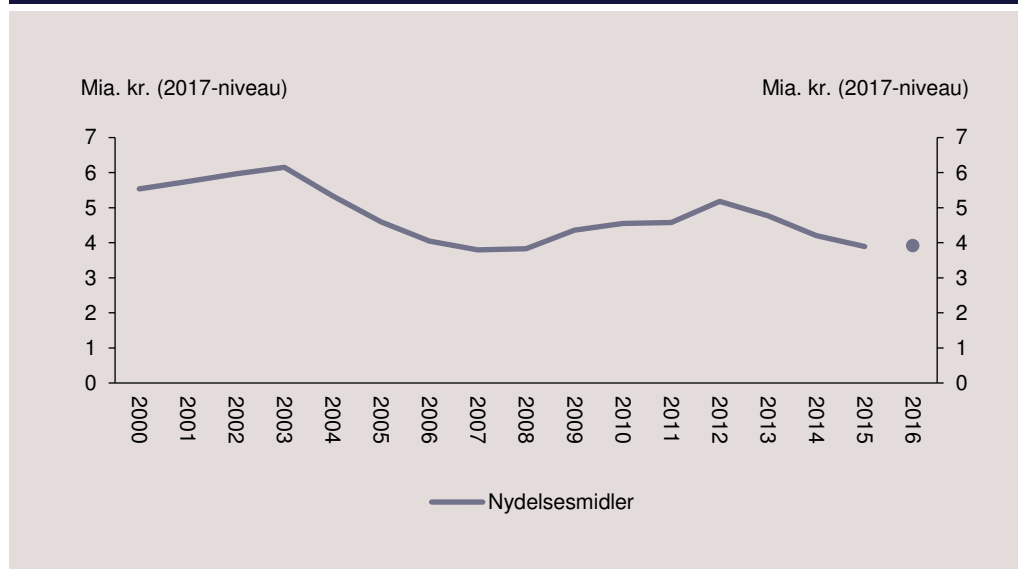
2. Traditionel grænsehandel

2.1 Grænsehandlen med nydelsesmidler er uændret

Udviklingen i grænsehandlen med nydelsesmidler er særligt interessant, da det er disse varer, der typisk er afgiftsbelagte. Dermed er det også grænsehandlen med disse varer, der påvirker afgiftsprovenuet i Danmark.

Danskernes grænsehandel med nydelsesmidler skønnes at være nogenlunde uændret i 2016. Set over en længere tidshorizont har grænsehandlen med nydelsesmidler generelt udvist en vis faldende tendens, *jf. figur 2.1.*

Figur 2.1. Danskernes grænsehandel med nydelsesmidler

Anm.: Som følge af skift af dataleverandør fra Gallup til Epinion i 2016 er tallene ikke direkte sammenlignelige mellem 2016 og tidligere år.
Kilde: Gallup, Epinion og egne beregninger.

Der er imidlertid relativ stor variation i grænsehandlen mellem de forskellige nydelsesmidler, hvilket kan afspejle ændringer i de specifikke afgifter.

Grænsehandlen med cigaretter og røgtobak skønnes således at være faldet i 2016, *jf. tabel 2.1*. Særligt grænsehandlen med cigaretter skønnes at være på et væsentligt lavere niveau end tidligere år, *jf. bilagskapitel 2 Cigaretter og tobak*.

Grænsehandlen med øl og sodavand har generelt udvist en faldende tendens i løbet af de seneste 4-5 år. Det afspejler sandsynligvis afgiftsnedsettelsen på øl og sodavand i 2013 og senere afskaffelsen af sodavandsafgiften i 2014, *jf. bilagskapitel 1 Alkohol og 3 Sodavand*.

Grænsehandlen med spiritus og navnlig chokolade og slik skønnes derimod at være steget, *jf. bilagskapitel 1 Alkohol og 4 Chokolade og slik*. Det skal muligvis ses i lyset af, at afgiften på chokolade og slik i 2012 blev forhøjet markant i forbindelse med finansloven for 2012, og samtidig er afgiften omfattet af indekseringen af punktafgifter, der medførte diskretionære afgiftsforhøjelser i 2013 og 2015. Afgifterne forhøjes igen i 2018 med 5,5 pct. Afgifterne på flere af de andre nydelsesmidler blev dog også forhøjet i 2012, og afgiften på vin og alkoholsodavand er også omfattet af indekseringen, hvilket ikke har ført til nævneværdigt højere grænsehandel med disse varegrupper.

Tabel 2.1. Grænsehandel med nydelsesmidler inkl. illegal handel

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Mio. liter						
Øl	140	160	130	120	115	115
Vin	20	25	20	20	20	22
Spiritus	3	4	3	3	3	4
Alkoholsodavand og cider	8	10	9	8	8	9
Sodavand	145	165	150	140	125	125
Mio. stk.						
Cigaretter	600	600	600	425	350	275
Mio. gram						
Røgtobak	200	225	225	250	250	225
Mio. kilo						
Chokolade	8,0	10,5	12,0	11,5	13,0	14,0

Kilde: Egne beregninger.

Værdien af grænsehandlen med nydelsesmidler fordelt på forskellige varegrupper fremgår af tabel 2.2.

Værdien af grænsehandlen med nydelsesmidler er stort set uændret fra 2015 til 2016. Udviklingen dækker dog over stigninger i værdien af danskernes grænsehandel med øl, spiritus, alkoholsodavand, chokolade og slik, og et fald i værdien af danskernes handel med vin, cigaretter, røgtobak og sodavand. Særligt værdien af grænsehandlen med cigaretter skønnes at være faldet de seneste år svarende til omkring en halvering siden 2012.

Som andel af privatforbruget er grænsehandlen med nydelsesmidler over de seneste ca. 15 år faldet fra ca. 0,6 pct. i starten af 00'erne til ca. 0,4 pct. i de senere år.

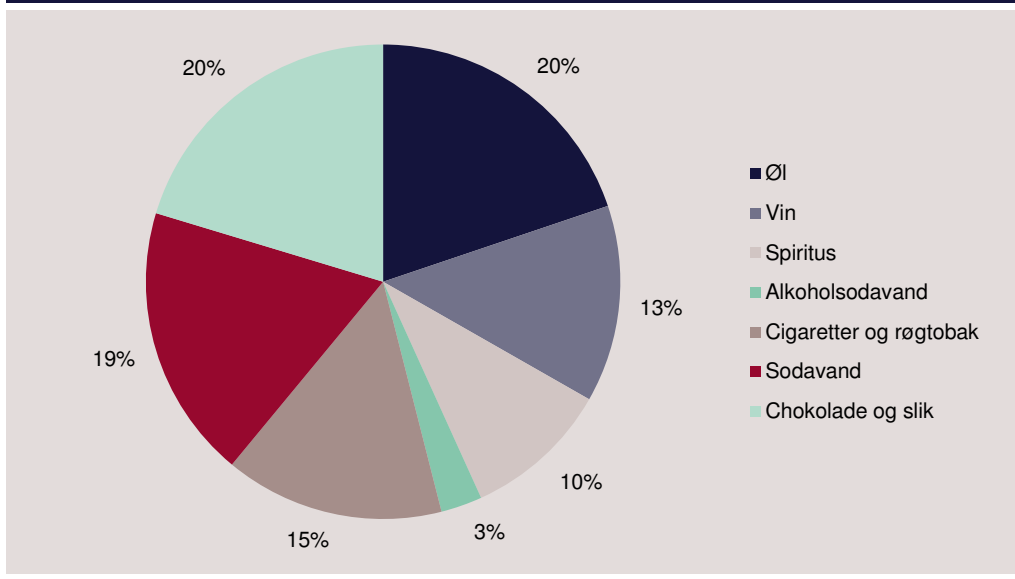
Tabel 2.2. Værdien af grænsehandlen med nydelsesmidler (inkl. illegal handel)

Mio. kr. (2017-niveau)	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ²
Øl	1.130	1.295	1.030	920	720	775
Vin	545	680	555	455	540	525
Spiritus	420	440	420	360	295	390
Alkoholsodavand og cider	120	135	125	75	95	110
Cigaretter ¹	690	735	780	555	460	370
Røgtobak	185	215	220	265	280	215
Sodavand	960	1.070	960	915	755	730
Chokolade og slik	525	615	680	645	745	795
I alt nydelsesmidler	4.575	5.185	4.770	4.190	3.890	3.910

1. Det er primært "taxfree" og Syd- og Østeuropa. Der skønnes ikke at have været nævneværdig grænsehandel med cigaretter fra Tyskland i perioden.
2. Som følge af skift af dataleverandør fra Gallup til Epinion i 2016, er tallene ikke direkte sammenlignelige mellem 2016 og tidligere år.
Anm.: Der er afrundet til nærmeste 5 mio. kr.
Kilde: Gallup, Epinion og egne beregninger.

Der bruges flest penge på øl, sodavand samt chokolade og slik, som hver især udgør ca. 20 pct. af grænsehandlen med nydelsesmidler i 2016, *jf. figur 2.2.*

Figur 2.2. Fordelingen af værdien af grænsehandlen med nydelsesmidler i 2016

Kilde: Egne beregninger.

2.2 Den samlede traditionelle grænsehandel

Danskernes samlede traditionelle grænsehandel, dvs. den traditionelle grænsehandel med nydelsesmidler samt grænsehandel med andre varer, har været faldende gennem en længere årrække frem til 2015, og skønnes at være på godt 13½ mia. kr. i 2016.

Der er betydelig usikkerhed ved at sammenligne grænsehandlen med andre varer og dermed den samlede traditionelle grænsehandel i 2016 med tidligere år. Dette skyldes, at Skatteministeriet har skiftet dataleverandør, hvilket særligt påvirker skønnet for grænsehandlen med andre varer (end nydelsesmidler), som i 2016 er på et væsentligt højere niveau end i 2015, *jf. tabel 2.3.*

Det skønnede højere niveau i 2016 i forhold til undersøgelsen for 2015 skal derfor ses i lyset af skift af dataleverandør, *jf. boks 2.1*. Tallene for andre varer bygger alene på én kilde, mens skøn for grænsehandlen med nydelsesmidler bygger på en række forskellige kilder, hvorfor det i højere grad er muligt at sammenligne 2016-skønnet for sidstnævnte med skønnene for tidligere år.

En række forhold peger på, at det højere niveau for grænsehandlen med andre varer end nydelsesmidler og dermed også den samlede grænsehandel skyldes dette skift af dataleverandør og således ikke afspejler en reel stigning i grænsehandlen. Fx er dankortforbruget i Tyskland ikke steget fra 2015 til 2016, *jf. afsnit 2.3*. Endvidere er der ikke fundamentale faktorer, såsom større afgifts-, moms- eller prisændringer mv., der skulle tilsige et hop i grænsehandlen fra 2015 til 2016.

Boks 2.1. Skift af dataleverandør

Skatteministeriet har i 2016 skiftet dataleverandør fra Gallup til Epinion. Skønnene for grænsehandlen i 2016 er derfor ikke direkte sammenlignelige med tidligere år. Således vurderes den opgjorte stigning fra 2015 til 2016 at afspejle skiftet af leverandør, da der ikke er fundamentale økonomiske faktorer, som fx større afgifts- eller prisændringer, der kan forklare et så markant hop i den traditionelle grænsehandel med andre varer.

Det indikerer, at der reelt næppe har været tale om en sådan stigning. Dette understøttes, når man ser på udviklingen i grænsehandlen med nydelsesmidler, hvor Skatteministeriets skøn bygger på en række forskellige kilder og således ikke i samme grad er påvirket af ovennævnte skift af dataleverandør som skønnet for grænsehandlen med andre varer.

Da skønnet for grænsehandlen med nydelsesmidler er nogenlunde uændret fra 2015 til 2016 er det således en indikation på, at grænsehandlen er nogenlunde stabil. Set over en længere årrække har der været en overordnet tendens til, at den samlede grænsehandel er faldet.

For andre varer er det særligt grænsehandlen med tøj, hvor skønnet er markant højere end tidligere, *jf. tabel 2.3*. Noget tilsvarende er også tilfældet for langt de fleste andre ikke-afgiftspligtige varer og ydelser, som ellers historisk har ligget på et relativt stabilt niveau. Det underbygger formodningen om, at den store niveauforskel imellem den skønnede grænsehandel i 2016 og tidligere år sandsynligvis kan tilskrives skiftet af dataleverandør. Der er dog undtagelser, idet især kategorien "Øvrige (ofte store) indkøb" i 2016 er på et væsentligt lavere niveau end tidligere år.

Tabel 2.3. Værdien af danskernes grænsehandel med andre varer

Mio. kr. (2017-niveau)	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ²
Fedt, olier, ost og kød ¹	175	255	195	135	-	-
Øvrige madvarer	290	280	275	240	605	1.060
Medicin og kosttilskud	60	55	110	80	55	190
Kosmetik og parfume	690	590	635	565	340	900
Sports- og fritidsudstyr	405	395	360	375	185	670
Forbrugerelektronik og IT	460	505	385	270	105	970
Tøj	1.990	1.715	1.985	1.805	630	4.285
Tilbehør til biler mv.	200	195	550	25	185	295
Boligudstyr og byggematerialer	175	450	195	190	55	370
Øvrige (ofte store) indkøb	1.500	2.080	800	325	3.415	330
Service	690	1.825	690	700	160	460
Energikoks	85	85	85	75	75	70
Brændsler ekskl. energikoks	-	30	55	25	25	135
I alt andre varer	6.720	8.460	6.320	4.810	5.835	9.735

1. Fra 2015 og frem spørges der ikke specifikt til de tidligere fedtafgiftspligtige varer, og evt. grænsehandel med disse varer indgår derfor under "Øvrige madvarer".

2. Som følge af skift af dataleverandør fra Gallup til Epinion i 2016, er tallene ikke sammenlignelige mellem 2016 og tidligere år.

Anm.: Der er afrundet til nærmeste 5 mio. kr.

Kilde: Gallup og Epinion.

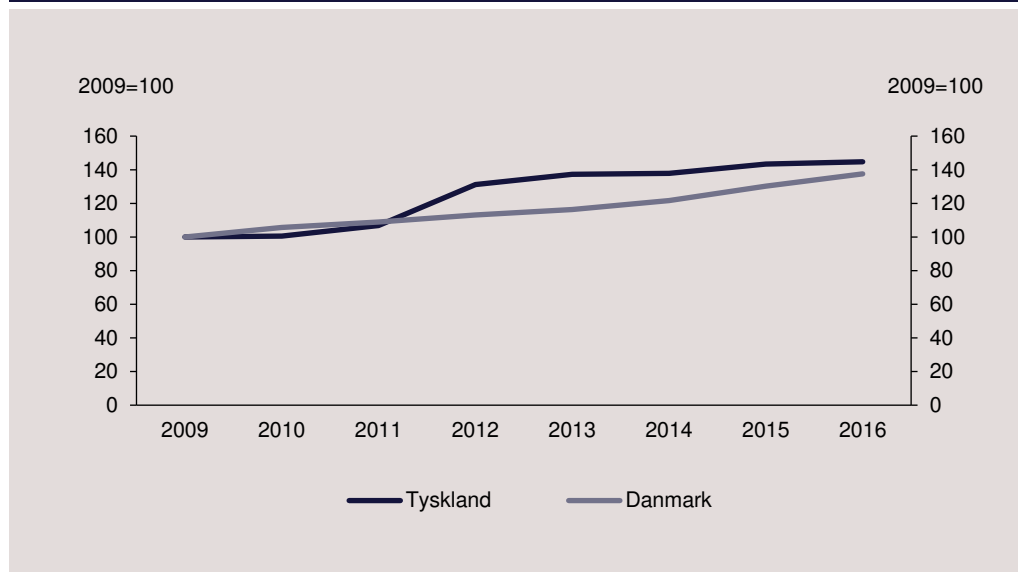
2.3 Alternative indikatorer for den traditionelle grænsehandel

Da der er væsentlig usikkerhed forbundet med både niveauet og udviklingen i grænsehandlen, kan det være nyttigt at holde ovenstående skøn op imod andre indikatorer. En sådan indikator kunne fx være oplysninger om dankortforbruget i Tyskland, som viser en stort set uændret omsætning i 2016 sammenlignet med 2015, *jf. figur 2.3*.

Oplysningerne om dankortforbruget i Tyskland skal ses i sammenhæng med en generel fremgang i dankortforbruget i Danmark. Mens der i 2012 var en markant stigning i dankortforbruget i Tyskland, som var væsentligt højere end væksten i dankortomsætningen i Danmark, har fremgangen i de seneste år været lavere i Tyskland end i Danmark. Den markante stigning i dankortforbruget i Tyskland i 2012 skal sandsynligvis ses i lyset af betydelige afgiftsforhøjelser på nydelsesmidler i Danmark det år, mens mere moderate afgiftsforhøjelser og en række afgiftsned sættelser har medvirket til en mere afdæmpet udvikling i de efterfølgende år.

Grænsehandlen med nydelsesmidler stammer primært fra Tyskland, og den lavere vækst i dankortforbruget i Tyskland i 2016 sammenlignet med omsætningen i Danmark peger i retning af uændret eller svagt faldende grænsehandel med nydelsesmidler, hvilket stemmer overens med ovenstående skøn, *jf. figur 2.1 og tabel 2.2*.

Figur 2.3. Indeks for dankortforbruget i Tyskland og Danmark (2009=100)

Anm.: Indeks for dankortforbruget i Tyskland er opgjort på baggrund af oplysninger fra Nets, mens dankortforbruget i Danmark er opgjort på baggrund af Danmarks Statistik.
Kilde: Nets og Danmarks Statistik.

En anden mulig indikator for udviklingen i danskernes grænsehandel er oplysninger om omsætningen i grænsehandelsbutikkerne i Tyskland. Fleggaard A/S, som ejer en kæde af grænsehandelsbutikker syd for grænsen, har opgjort deres samlede omsætning fra grænsehandlen til godt 3 mia. kr. årligt i perioden 2011-2016 og deres markedsandel til 46 pct. i 2016¹. Dermed kan det samlede marked opgøres til ca. 7 mia. kr. i 2016, jf. tabel 2.4. Danskernes andel heraf skønnes at udgøre godt 70 pct. svarende til en grænsehandel på godt 5 mia. kr. i 2016. En tilsvarende beregning på baggrund af oplysninger for 2015 giver ligeledes en samlet grænsehandel på ca. 5 mia. kr.

Tabel 2.4. Opregning af den samlede grænsehandel på baggrund af omsætningstal fra Fleggaard A/S vedrørende grænsehandlen i Tyskland.

	2015	2016
a. Fleggaards omsætning, mia. kr.	3,2	3,2
b. Fleggaards markedsandel i grænsehandlen, pct.	44,0	46,0
c. Beregnet samlet grænsehandel, mia. kr. (c = a/b)	7,3	7,0
d. Heraf danskere, pct.	69,0	73,0
e. Samlet dansk grænsehandel i den Tyske grænsehandel, mia. kr. (e = c · d)	5,0	5,1

Kilde: Fleggaard A/S og egne beregninger.

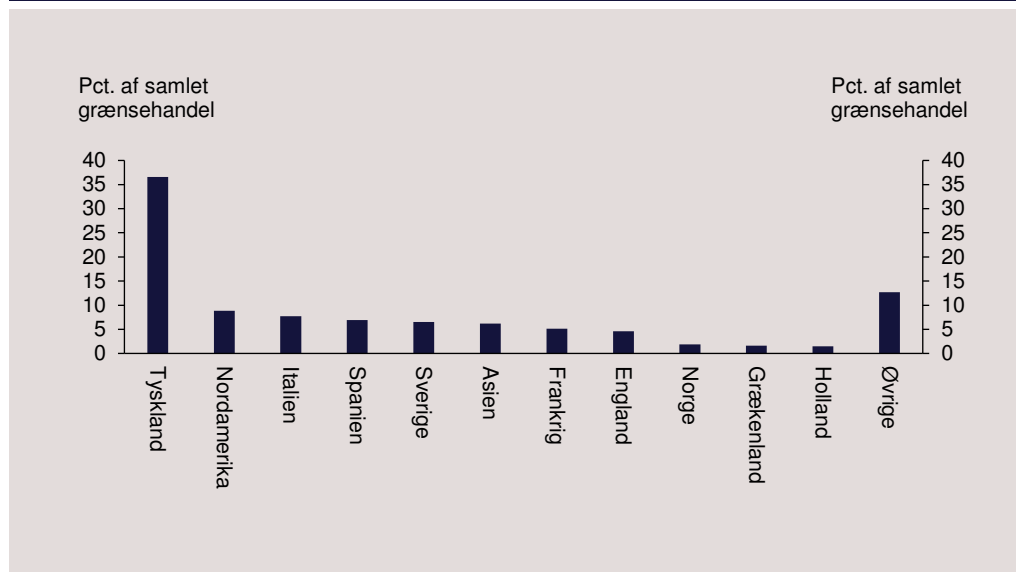
Idet størstedelen af danskernes grænsehandel i Tyskland vedrører nydelsesmidler, bekræfter beregningen således det stort set uændrede niveau for grænsehandlen med nydelsesmidler fra 2015 til 2016 ifølge Skatteministeriets skøn.

¹ Fleggaard A/S har forskudt regnskabsår. Den angivne omsætning på godt 3 mia. kr. i 2016 vedrører således regnskabsåret 2015/2016.

2.4 Danskerne grænsehandler mest i Tyskland

Hovedparten af danskernes traditionelle grænsehandel stammer fra Tyskland, *jf. figur 2.3*. I 2016 udgjorde grænsehandlen fra Tyskland således ca. 37 pct. af den samlede traditionelle grænsehandel². Med en andel på 9 pct. blev der til sammenligning grænsehandlet næstmest i Nordamerika efterfulgt af Italien, Spanien og Sverige.

Figur 2.3. Landefordeling af danskernes fysiske grænsehandel i 2016

Anm.: "Øvrige" indeholder summen af grænsehandlen fra de lande, hvorfra grænsehandlen udgør under 1,5 pct. af den samlede grænsehandel, samt den grænsehandel, hvor landet ikke er angivet.
Kilde: Epinion.

Der er stor forskel på, hvad der handles over grænsen i de forskellige lande. Mens over halvdelen af den traditionelle grænsehandel i Tyskland kan tilskrives de traditionelle grænsehandelsvarer som øl, vin, sodavand og slik mv., udgør denne type varer kun knap 3 pct. af grænsehandlen fra Nordamerika. Her er det primært tøj, elektronik samt sports- og fritidsudstyr, som danskerne køber med hjem.

Danskerne handler også forholdsvis meget i højafgiftslande som fx Norge og England. Det afspejler, at der er andre forhold end priser og afgifter, som driver grænsehandlen. Det kan fx være et anderledes varesortiment i de lande, som er blandt danskeres foretrukne feriemål.

2.5 Samlet illegal handel med nydelsesmidler

Skatteministeriet udarbejder særskilte skøn for den illegale handel med øl, alkoholsodavand og cider, sodavand samt chokolade og slik, *jf. tabel 2.5*. Værdien af den illegale handel med disse varer skønnes generelt at have været faldende siden 2012 – dog med en mindre stigning fra 2015 til 2016. Den illegale handel med øl og sodavand har generelt været faldende, mens den illegale handel med chokolade og slik er steget.

For at imødegå den illegale handel med chokolade og slik har SKAT i de seneste år intensiveret og målrettet kontrollen, *jf. kapitel 4*. Kontrolindsatsen vil fortsætte fremover, ligesom der vil blive taget

² Andelen af danskernes grænsehandel, som stammer fra Tyskland, er noget lavere end i tidligere rapporter. Det skyldes, at landefordelingen i tidligere rapporter kun omfattede danskeres grænsehandel i Europa. Såfremt alle lande inkluderes, udgjorde grænsehandlen i Tyskland henholdsvis 44 og 59 pct. af den samlede grænsehandel i 2014 og 2015, og ikke 52 og 67 pct., som det fremgår af *Status over grænsehandel 2016*.

højde for udviklingen på området i det fremadrettede arbejde med at dæmme op for illegal handel. Herudover er der fra januar 2017 indført skærpede bødestraffe – de såkaldte ”colabøder” – for at sætte ind mod den illegale handel med blandt andet chokolade og slik.

For de øvrige nydelsesmidler udarbejder Skatteministeriet ikke særskilte skøn for den illegale handel. Den illegale handel med vin og spiritus skønnes således at være begrænset³, mens den illegale handel med cigaretter og tobak ifølge KPMG Project Sun skønnes at udgøre omkring 2 pct. af forbruget⁴.

Tabel 2.5. Den illegale handel med nydelsesmidler¹

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Mio. liter						
Øl	35	45	35	30	30	30
Alkoholsodavand og cider	4	4	4	4	4	4
Sodavand	30	35	30	30	25	25
Mio. kilo						
Chokolade og slik	2,0	2,5	3,0	3,0	3,5	4,0
Mio. kr. (2017-niveau)						
Øl	275	375	275	225	175	200
Alkoholsodavand og cider	50	50	50	50	50	50
Sodavand	200	225	200	200	150	150
Chokolade og slik	125	150	175	175	200	225
I alt	650	800	700	650	575	625

Anm.: Skøn for den illegale handel med nydelsesmidler er behæftet med betydelig usikkerhed. Værdien af den illegale handel er afrundet til nærmeste 25 mio. kr.

1. Opgørelsen indeholder kun skøn for de varegrupper, hvor Skatteministeriet udarbejder særskilte skøn for den illegale handel.

Kilde: Egne beregninger.

³ Ifølge Dansk Erhvervs Perspektiv nr. 17 fra juli 2014, er der et meget begrænset kendskab til steder med illegal handel med vin og spiritus sammenlignet med de øvrige nydelsesmidler.

⁴ KPMG Project Sun 2016.

3. E-grænsehandel

E-grænsehandlen adskiller sig væsentligt fra den traditionelle fysiske grænsehandel, hvor danskerne selv afhenter varerne i udlandet uden at skulle afregne dansk moms og punktafgifter ved indførsel her i landet. Når udenlandske virksomheder i EU sælger varer til Danmark via internettet, skal der eksempelvis afregnes dansk moms, hvis deres årlige salg til danske forbrugere overstiger 280.000 kr. (fjernsalg). Er der derimod tale om punktafgiftspligtige varer, er sælgeren forpligtet til at afregne danske punktafgifter uanset omfanget af handlen, medmindre forbrugeren selv står for transporten af varerne via et uafhængigt fragtfirma. I så fald er det den danske køber, som har ansvar for at afregne danske punktafgifter.

Danskerne handler i stigende grad på nettet, og det er særligt e-grænsehandlen, der er i vækst. Der er flere faktorer, der har betydning for internethandlen så som pris, vareudbud mv. E-grænsehandlen er ikke i sig selv et problem, da det giver danskernes bedre forbrugsmuligheder og i nogle tilfælde også lavere priser, hvilket kan øge købekraften og frigøre råderum til fx at efterspørge flere serviceydelser herhjemme som restaurantbesøg mv.

Den stigende e-grænsehandel skønnes umiddelbart ikke at være et udtryk for systematisk snyd med moms og afgifter. Fx er den relative udvikling i momsprovenuet fra internethandel med varer fra udlandet omtrent steget lige så meget som internethandlen i udlandet i perioden 2012-16. SKAT har allerede styrket indsatsen for at sikre korrekt afregning af moms fra udenlandske internetbutikker, og denne indsats vil fortsætte og i nogle tilfælde også blive udvidet, herunder fx kontrol af fjernsalg.

3.1 E-grænsehandlen stiger

Dansk Erhverv og Foreningen for Dansk Internethandel (FDIH) har foretaget undersøgelser af danskernes handel på internettet. Undersøgelserne viser, at danskernes handel på internettet – både i danske og udenlandske butikker – er vokset markant de seneste år til mere end 100 mia. kr., *jf. tabel 3.1*. Det svarer til godt 10 pct. af det samlede privatforbrug. Det er særligt handlen i udenlandske netbutikker, som vokser.

Siden 2011 skønnes danskernes samlede internethandel at være mere end fordoblet. Hvad angår de udenlandske internetbutikker, skønnes handlen at være mere end tredoblet. Handlen i udenlandske butikker skønnes at udgøre knap en tredjedel af den samlede internethandel i 2016 mod

omtrent en femtedel i 2011. Ifølge Dansk Erhverv udgør tjenesteydelser såsom hotelophold og kulturoplevelser mv. ca. to tredjedele af handlen i udenlandske internetbutikker, mens varer udgør ca. en tredjedel.

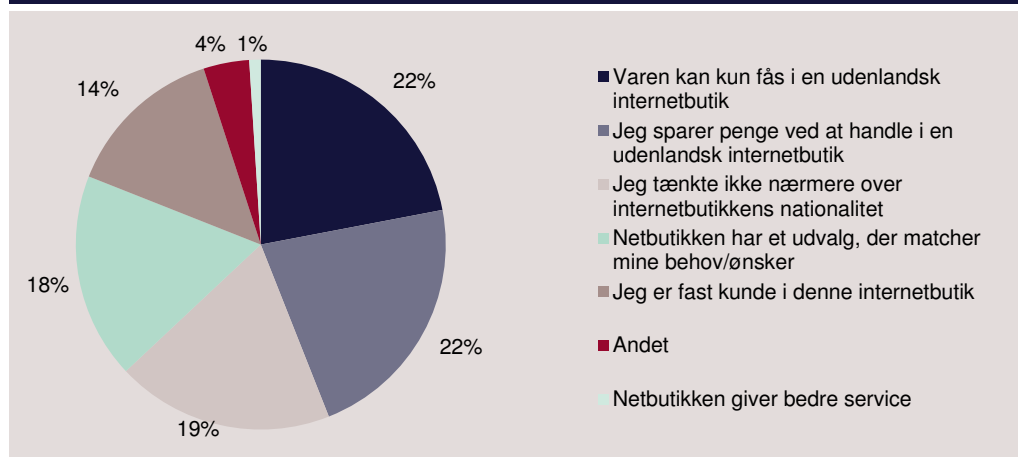
Tabel 3.1. Danskernes internethandel i Danmark og udlandet

Mia. kr.	2011	2012	2013	2014	2015	2016
FDIHs opgørelse						
Danmark	37	42	45	50	60	68
Udlandet	9	13	17	24	27	32
I alt	46	55	62	74	87	101
Dansk Erhvervs opgørelse						
Danmark	44	...	56	60	67	76
Udlandet	11	...	19	22	28	35
I alt	54	...	75	82	95	111

Kilde: FDIH og Dansk Erhverv.

Når forbrugerne i højere grad benytter sig af e-grænsehandel frem for danske netbutikker, skyldes det tilsyneladende meget andet end blot muligheden for at spare penge, som kun er den primære årsag til 22 pct. af de seneste køb, jf. figur 3.1. At varen eller tjenesteydelsen kun findes i en udenlandsk internetbutik, eller at den udenlandske internetbutik har et bedre udvalg, kan således forklare 40 pct. af de seneste handler i udenlandske internetbutikker.

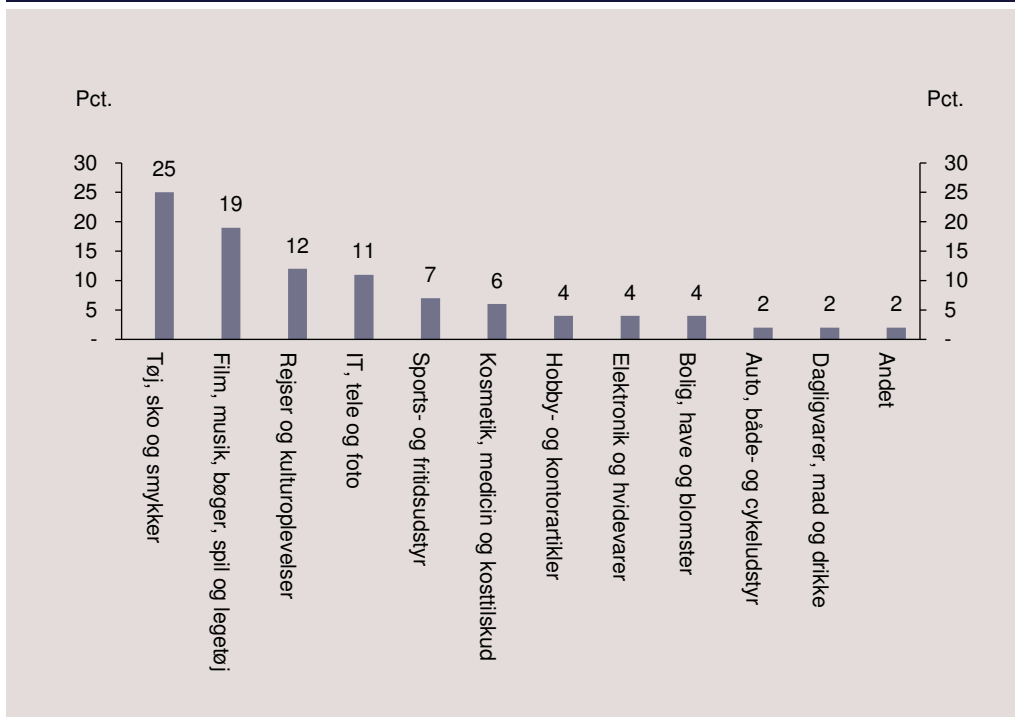
Figur 3.1. Den primære årsag til internethandel i udlandet

Anm.: Spørgsmålet i FDIHs analyse: "Hvad er den primære årsag til, at du valgte at handle i en udenlandsk internetbutik?".
Kilde: FDIH, Dansk e-handelsanalyse 2016.

Det er især ikke-punktafgiftspligtige varer og serviceydelser som fx tøj, musik og film, som danskerne senest har købt i udenlandske internetbutikker, mens varer såsom mad og drikke kun skønnes at udgøre ca. 2 pct. af de seneste internetkøb, jf. figur 3.2. Det er disse dagligvarer, som kan være omfattet af punktafgifter fx chokolade og slik, nødder, øl og vin.

Figur 3.2. Danskernes seneste køb i udenlandske internetbutikker fordelt på kategori i 2016

Anm.: I Interviewundersøgelsen er deltagerne blevet stillet følgende spørgsmål: "Hvilken vare eller tjeneste købte du senest på nettet?" og "Hvilket land hører internetbutikken, som du senest har handlet i, hjemme?".
Kilde: FDIH, Dansk e-handelsanalyse 2016.

Når en udenlandsk virksomhed fra et andet EU-land sælger og leverer punktafgiftspligtige varer til forbrugere bosiddende i Danmark, er sælgeren, som tidligere beskrevet, forpligtet til at afregne danske punktafgifter uanset omfanget af handlen. Er der derimod tale om varer, der udelukkende er momspligtige, skal den udenlandske virksomhed først afregne dansk moms, når salget til danske forbrugere overstiger en årlig omsætningsgrænse på 280.000 kr. *jf. boks 3.1.*

Såfremt en dansker bestiller punktafgiftspligtige varer i et andet EU-land, og selv står for transporten af varerne via et uafhængigt fragtfirma, er det dog den danske køber, som har ansvaret for, at der afregnes dansk punktafgift, når varen kommer til Danmark.

For at vejlede danske kunder om reglerne og forenkle deres angivelse af afgifter er der på SKAT's hjemmeside stillet en beregnerfunktion til rådighed og tillige en vejledning, der forklarer hvorledes køb af punktafgiftspligtige varer skal angives og afregnes.

Privatpersoner indberetter i begrænset omfang køb af punktafgiftspligtige varer i andre lande, *jf. tabel 3.2.* Det afspejler sandsynligvis, at der er relativt få danskere, som køber punktafgiftspligtige varer fra udenlandske internetbutikker, hvor de selv sørger for transporten via et uafhængigt fragtfirma, og dermed selv skal betale afgifter, men formentlig også at relativt få danskere ved, at de selv er ansvarlige for at afregne eventuelle afgifter i Danmark. SKAT vurderer løbende, om det er hensigtsmæssigt med yderligere vejledningstiltag.

Tabel 3.2. Privatpersoners indberetning af varekøb i andre lande og opkrævede punktafgifter heraf

	2012	2013	2014	2015	2016
Antal indberetninger	126	106	162	180	197
Opkrævede punktafgifter, mio. kr.	0,5	0,4	0,6	0,6	0,7

Anm.: Opgørelsen kan ikke afgrænses til alene at omfatte varer købt i udenlandske internetbutikker, da der ikke er oplysningspligt om, hvordan varekøbet er foretaget, jf. svar på SAU alm. del spørgsmål 196 af 28. januar 2016.
Kilde: SKAT.

Ser man på e-grænsehandlen med momspligtige varer, har der siden 2012 omtrent været en tredobling i både antallet af registrerede fjernsalgsvirksomheder og i det registrerede momsprovenu fra disse virksomheder, jf. tabel 3.3.

Tabel 3.3. Momsprovenu vedrørende danskeres køb over internettet og antal registrerede virksomheder

Mio. kr.	2012	2013	2014	2015	2016
Varer fra EU-lande ¹	338	422	655	805	921
Tjenesteydelser fra EU-lande ²	...	...	...	557	790
Varer fra tredjelande ³	... ⁴	... ⁴	86	88	... ⁴
Tjenesteydelser fra tredjelande ⁵	57	55	71	39	122
I alt	395	477	812	1.489	1.833
Antal registrerede virksomheder ⁶	205	251	360	479	605

1. Fjernsalg opdeles ikke på varer og tjenesteydelser. Tallene indeholder derfor også eventuelt salg af tjenesteydelser i tilknytning til salg af varer, hvilket formodes primært at være fragt. Indholdet af tjenesteydelser vurderes dog at være af begrænset omfang. Udsøgningsmetoden er ændret for 2015, hvilket dels skyldes en forbedring af udsøgningsmetoden, dels at tallene varierer afhængigt af udsøgningstidspunkt, blandt andet fordi registreringsforhold samt virksomheders momsangivelser kan ændres bagudrettet enten af virksomhederne eller SKAT.

2. Vedrører køb af elektroniske tjenesteydelser i andre EU-lande via "One-stop shop"-momsordningen.

3. Tallene er forbundet med stor usikkerhed og skal alene ses som en indikator for niveauet.

4. SKAT har ikke skønnet for andre år end 2014-15.

5. Fra 2015 vedrører momsprovenuet køb af elektroniske tjenester i tredjelande via "One-stop shop"-momsordningen.

6. Registrerede fjernsalgsvirksomheder, hvor salget overstiger omsætningsgrænsen på 280.000 kr. årligt.

Kilde: SKAT.

Det samlede momsprovenu fra danskeres køb over internettet udgjorde 1,8 mia. kr. i 2016, hvilket er mere end en firedobling i forhold til 2012, jf. tabel 3.3. I samme periode er der sket et markant skift i fordelingen af det samlede momsprovenu fra varer og over mod tjenesteydelser. Selvom det registrerede momsprovenu fra varer næsten er tredoblet fra 2012 til 2016, er andelen faldet fra ca. 85 pct. til ca. 50 pct. Det afspejler primært, at der pr. 1. januar 2015 er indført nye momsregler for elektroniske tjenesteydelser mv. til private forbrugere i EU, hvormed momsen skal betales i det land, hvor ydelsen forbruges, jf. boks 3.1.

Boks 3.1. Provenu og regler for afregning af moms fra udenlandske internetbutikker

Det er ikke umiddelbart muligt præcist at opgøre momsprovenu på baggrund af danskeres internethandel i udlandet. Det skyldes blandt andet, at der er en række situationer, hvor udenlandske internetbutikker ikke skal betale dansk moms, og at omfanget heraf er ukendt.

Fjernsalg af tjenesteydelser fra EU-lande og tredjelande

Ifølge Dansk Erhverv udgør køb af tjenesteydelser ca. to tredjedele af danskernes handel i udenlandske internetbutikker. Da tjenesteydelser generelt beskattes, der hvor sælger er etableret, har denne handel ikke tidligere medført et momsprovenu til Danmark.

Fra den 1. januar 2015 er der dog indført nye momsregler for teleydelser, elektroniske ydelser samt radio- og tv-spredningstjenester, der sælges til private forbrugere i EU, hvormed momsen skal betales i det land, hvor ydelsen forbruges (forbrugslandets momssats). Disse tjenesteydelser administreres typisk i den såkaldte "One-stop shop"-momsordning. Virksomheden har dog – ligesom ved salg af varer fra EU-lande – mulighed for at indbetale momsen via en almindelig dansk momsregistrering, hvormed den ikke kan udskilles særskilt fra anden momsbetaling til Danmark.

Fjernsalg af varer fra EU-lande

Internetvirksomheder i andre EU-lande med et salg af varer til danske forbrugere under 280.000 kr. årligt skal ikke afregne dansk moms i Danmark. Desuden kan internetvirksomheder i andre EU-lande, som skal afregne moms af varesalg til danske forbrugere, foretage afregningen via en almindelig dansk momsregistrering, fx via et dansk datterselskab eller en lokal repræsentant i Danmark. Moms af disse virksomheders internetsalg til danske forbrugere kan ikke udskilles særskilt fra anden momsbetaling i Danmark og indgår således ikke i opgørelsen af den del af momsprovenu, der kommer fra danskernes internethandel i andre EU-lande, *jf. tabel 4.3*.

Fjernsalg af varer fra tredjelande

Danske forbrugere skal ikke betale moms af varer fra tredjelande (fx Norge, Kina og USA), hvis der er tale om småforsendelser til en værdi under 80 kr. (enkelte varer er dog undtaget).

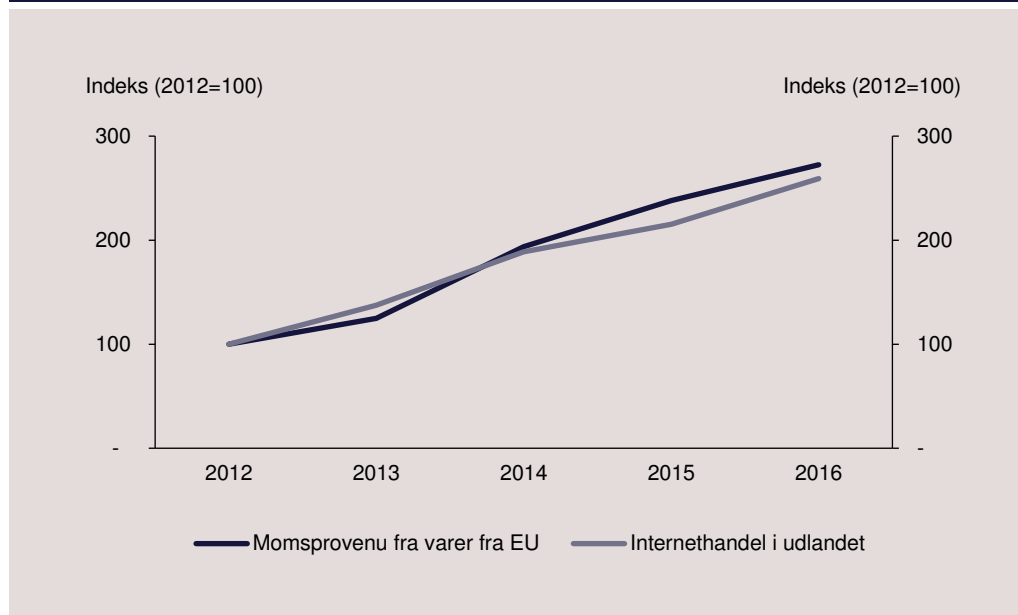
Det bemærkes, at SKAT almindeligvis ikke laver opgørelser af moms på varer, som danske forbrugere via internettet køber fra tredjelande, da en sådan opgørelse er behæftet med betydelig usikkerhed. Den store usikkerhed skal ses i lyset af, at disse indtægter indgår i det samlede momsprovenu, og derfor ikke kan udskilles. Moms fra tredjelande opkræves sammen med eventuel told af det post- eller kurerfirma, som står for forsendelsen. Det forventes, at der fremadrettet vil være et bedre grundlag for at opgøre og opkræve moms fra tredjelande, når nye EU-regler træder i kraft, og de tilhørende IT-løsninger kommer på plads.

Anm.: For internethandel med varer omfattet af de EU-harmoniserede punktafgifter (vin, spiritus, tobak mv.) er fjernsalgsgrænsen 0 kr. En virksomhed i et andet EU-land, der fjernsælger disse varer til danske forbrugere, er således registreringspligtig for salg til danske forbrugere fra første kr.

Kilde: Skatteministeriet og SKAT, jf. svar på SAU alm. del spørgsmål 152 af 21. december 2016.

I takt med, at danskernes e-grænsehandel er steget, er det samlede momsprovenu fra danskernes køb af varer fra EU-lande ligeledes steget. Samlet set er momsprovenu herfra steget lidt mere end internethandlen i udlandet i perioden 2012-2016, *jf. figur 3.3*. Dette indikerer, at der ikke umiddelbart er tegn på stigende snyd med moms i forbindelse med internethandel med varer i udlandet.

Figur 3.3. Momsprovenu fra varer fra EU og internethandel i udlandet

Kilde: FDIH og SKAT.

3.2 Den generelle indsats på e-grænsehandelsområdet

I takt med at danskernes e-grænsehandel særligt i udenlandske internetvirksomheder stiger, er det afgørende med en bred og målrettet indsats, som sikrer, at der afregnes korrekte skatter og afgifter. Der er i særlig grad behov for at sikre dette på momsområdet. Først og fremmest er det afgørende med et stærkt internationalt samarbejde og robuste regler. Samtidig er det vigtigt, at kontrollen på området er effektiv.

På EU-plan anslås tabene som følge af manglende opkrævning af moms og manglende overholdelse af reglerne, når der handles på tværs af grænserne, at udgøre op til ca. 5 mia. euro årligt svarende til 0,03 pct. af BNP. På den baggrund har EU-Kommissionen fremsat forslag til mere robuste regler for betaling af moms, når forbrugere køber varer og ydelser over internettet i andre lande, jf. boks 3.3. Danmark bakker op om forslaget.

Boks 3.3. Grænseoverskridende internethandel og mindreprovenu fra moms på EU-plan

For at adressere de eksisterende udfordringer i momssystemet har EU-Kommissionen fremsat et forslag om modernisering af momsreglerne for grænseoverskridende e-handel mellem virksomheder og forbrugere.⁵

Virksomheder, der afsætter varer og ydelser til forbrugere i EU-lande, kan anvende en Mini One-Stop Shop (MOSS) til at angive og afregne moms af deres EU-salg. MOSS-systemet gælder i dag for salg af elektroniske ydelser. EU-Kommissionen foreslår, at MOSS-systemet bliver udvidet til at omfatte alt e-handel med varer og ydelser mellem virksomheder og forbrugere. Udvidelsen vil både gælde for handel med virksomheder etableret inden for EU og uden for EU.

EU-Kommissionen foreslår herudover, at gældende regler om fjernsalg erstattes med en ny fælles EU-fjernsalgsgrænse på 10.000 EUR (ca. 75.000 kr.) for handel inden for EU i stedet for den nu gældende danske omsætningsgrænse på 280.000 kr. Beløbsgrænsen betyder, at såfremt en virksomhed sælger varer og ydelser til forbrugere i andre EU-lande til et samlet beløb, som overstiger 10.000 EUR årligt, skal der betales moms i forbrugslandet med forbrugslandets sats. EU-Kommissionen foreslår, at den nye fælles EU-fjernsalgsgrænse skal gælde for både salg af varer og ydelser i alt.

Samtidig har SKAT i de seneste år styrket indsatsen for at sikre korrekt afregning af moms og afgifter i forbindelse med e-grænsehandel, *jf. boks 3.4. og 3.5.*

For det første er der taget et nyt redskab i brug, som gør det muligt at kontrollere, om udenlandske virksomheder betaler korrekt dansk moms. De oplysninger, som SKAT vil få, er oplysninger om de kreditkortbetalinger, der er foretaget til udenlandske internetbutikker fra danske forbrugere. Betalingsoplysningerne vil give mulighed for effektivt at kontrollere, at den korrekte moms af danskerens køb på internettet indberettes, og dermed sikre, at danske internetbutikker ikke udsættes for unfair konkurrence.

For det andet har SKAT de senere år målrettet kontrollen med e-handel i form af en række konkrete indsatser. Disse indsatser har både omfattet udenlandske internetvirksomheder, der sælger til danskere, og danskejede internetvirksomheder, som opererer i Danmark og/eller i udlandet, *jf. boks 3.4.*

For det tredje er der på EU-niveau skabt et bedre samarbejde mellem de nationale skattemyndigheder, fx i form af en international arbejdsgruppe, hvor der udveksles informationer og data mellem medlemslandene på e-handelsområdet.

⁵ EU-Kommissionens dokument (COM(2016) 757 final).

Boks 3.4. Fokusområder i indsatsen vedrørende internethandel i 2015-16

Fokusområde	Beskrivelse
<i>Fjernsalg – moms</i>	Internetvirksomheder registreret i EU, som sælger varer for over 280.000 kr. til danske forbrugere, er pligtige til at blive registreret samt opkræve og afregne dansk moms. SKAT har kontrolleret, om denne forpligtelse er efterlevet og har vejledt om registreringen i forbindelse med kontrollerne. Som led i kontrollerne har SKAT anvendt prøve køb for at undersøge og dokumentere leveringsgangen.
<i>Fjernsalg – punktafgifter</i>	I projekt "illegal import af punktafgiftspligtige varer" har SKAT gennemført et delprojekt med kontrol af internetvirksomheder, der sælger punktafgiftspligtige varer til danske forbrugere. Fokus har været at kontrollere, om virksomhederne skulle registreres i Danmark.
<i>Kontrol af indtægter og skattepligt med udgangspunkt i betalingskortdata</i>	For at afdække om den omsætning, de udenlandske internetvirksomheder har i Danmark, angives og beskattes korrekt, har SKAT fået tilladelse af Skatterådet til at indhente oplysninger om, hvor danske forbrugere har anvendt deres kreditkort i udlandet. I den forbindelse afdækkes, om der er udenlandske internetbutikker, som reelt har etableret fast driftssted, eller hvor ledelsens sæde er i Danmark, men som ikke har ladet sig registrere i Danmark.
<i>Kontrol af pakker og bagage – told</i>	SKAT har som led i toldkontrolarbejdet hvert år udvalgt et større antal bagageenheder/pakker til nærmere undersøgelse af indhold og værdi. En del af pakkerne er forsendelser fra udenlandske internetvirksomheder til danske virksomheder og forbrugere. I den forbindelse kontrolleres fx om der er betalt punktafgift af varerne. I 2016 blev der kontrolleret ca. 105.000 postpakker mod ca. 91.000 i 2015, hvoraf en del af disse pakker stammer fra internethandel.
<i>Affiliating (salg af reklameplads på en hjemmeside) – skat</i>	SKAT har deltaget i en Multilateral Kontrol (MCL) i EU med deltagere fra flere medlemslande vedrørende salg af reklameplads på hjemmesider. I kontrollen er der indhentet tredjepartsdata fra købere af reklameplads på hjemmesider. Dataene indeholder oplysninger om, hvilke virksomheder, der har solgt reklameplads. Oplysningerne er fordelt til de enkelte lande, herunder Danmark, der har brugt dem til at kontrollere, om pengene er blevet bogført og selvangivet korrekt.

Den fremadrettede indsats vedrørende e-grænsehandel fremgår af *boks 3.5*.

Boks 3.5. Indsatser målrettet internethandel

- Kontrollen af affiliating (salg af reklameplads på en hjemmeside) og kontrollen af indtægter på baggrund af oplysninger fra en betalingsformidler vil blive afsluttet. På baggrund af erfaringerne vil der blive stillet forslag om strukturelle løsninger som fx vejledningstiltag.
- Kontrollen af fjernsalg vil blive udvidet. Dette vil omfatte afslutning af igangværende kontroller, herunder kontrol af oplysninger, der er rekvireret via kompetent myndighed samt opfølgning på tidligere afsluttede kontroller.
- Kontrollen af udenlandske virksomheder, der sælger punktafgiftspligtige varer til danske forbrugere fortsættes. SKAT overvåger og kontrollerer løbende udenlandske hjemmesider, der driver online-grænsehandel mhp. at opgøre afgifts krav.
- Toldkontrollen, hvor der undersøges bagageenheder/pakker, vil ligeledes fortsætte.
- På hele området vil det løbende blive vurderet, om det er muligt med yderligere vejledningstiltag. Herunder søges dialog med Dansk Erhverv og FDIH via et partnerskabsprojekt.

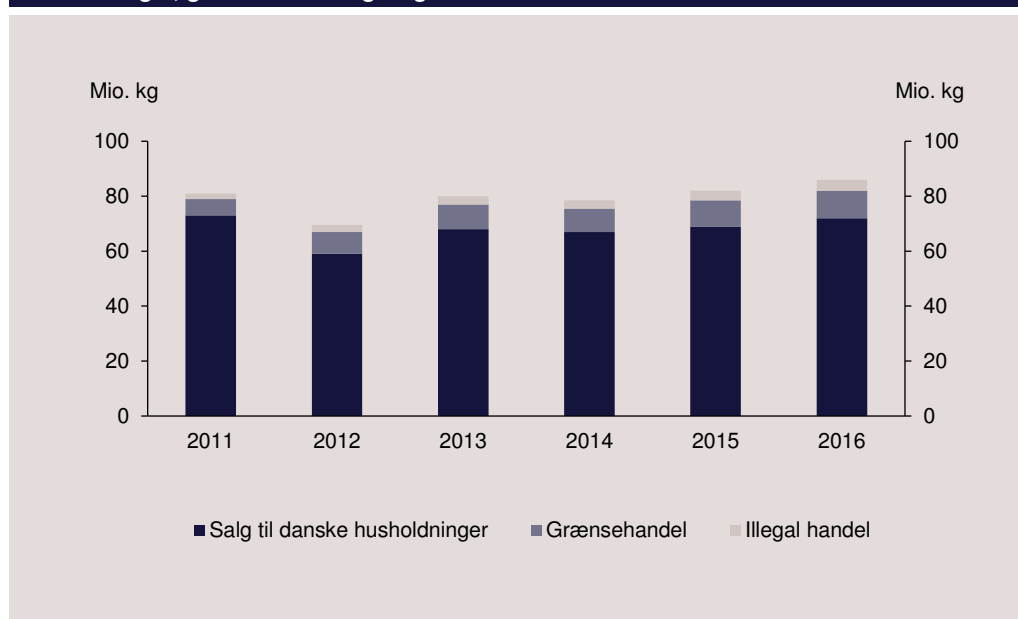
Kilde: SKAT.

4. Grænsehandel og illegal handel med chokolade og slik

Danskernes samlede forbrug af chokolade og slik udgjorde ca. 86 mio. kg i 2016, jf. figur 4.1. Heraf skønnes grænsehandlen og den illegale handel kun at udgøre en mindre del af forbruget.

Figur 4.1. Danskernes samlede forbrug af chokolade og slik fordelt på salg til danske husholdninger, grænsehandel og illegal handel

Kilde: TNS Gallup, Epinion, GFK ConsumerScan, Skatteministeriet og egne beregninger.

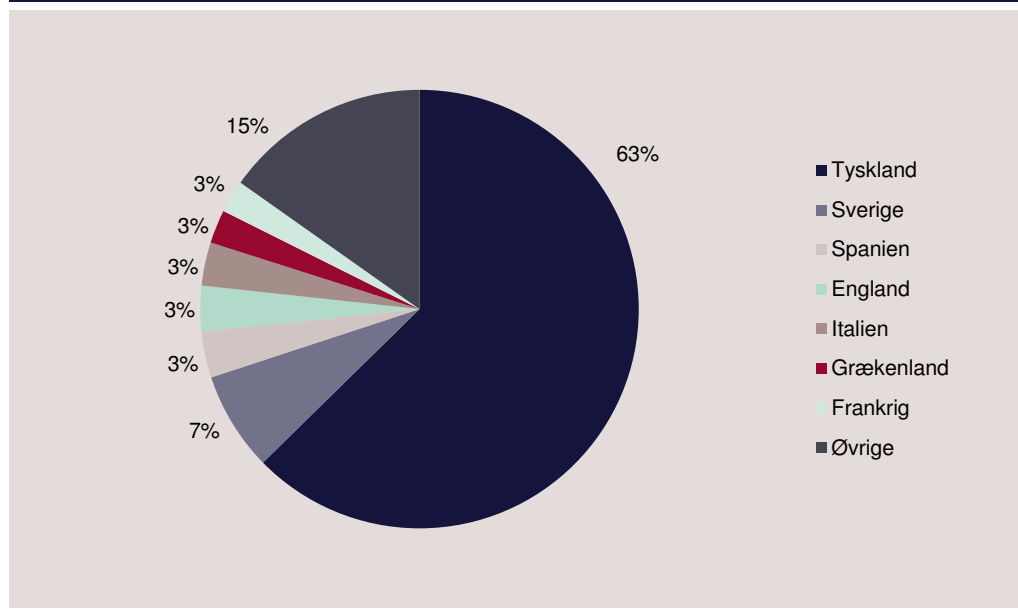
Grænsehandlen med chokolade og slik vurderes at være steget siden 2011, jf. figur 4.1 og kapitel 2 *Traditionel grænsehandel*. Beregningsteknisk antages den illegale handel at udgøre en nogenlunde uændret andel af den samlede grænsehandel. Det afspejler, at incitamentet for både den illegale handel og grænsehandlen især vurderes at afhænge af prisforskellen på danske og udenlandske varer.

Da der er tale om en beregningsteknisk forudsætning, er der således betydelig usikkerhed ved opgørelsen af den illegale handel. På den baggrund skønnes den illegale handel med chokolade og slik at udgøre ca. 4 mio. kg i 2016, hvilket svarer til knap 5 pct. af danskernes samlede forbrug.

Udgangspunktet for selve niveauet af den illegale handel med chokolade og slik er oprindeligt baseret på en opgørelse af Dansk Erhverv vedrørende niveauet i 2011. I grænsehandelsrapporten fra 2014 blev dette skøn for 2011 – og for de tidligere år – dog opjusteret på baggrund af data fra SKATs afgiftskontrol. Den illegale handel og grænsehandlen med chokolade og slik påvirkes blandt andet af prisforskellen mellem Danmark og de relevante grænsehandelslande.

Størstedelen af danskernes grænsehandel med chokolade og slik blev i 2016 købt i Tyskland (ca. 63 pct.) ifølge Epinion, jf. figur 4.2. Omkring 7 pct. blev købt i Sverige, mens typiske danske rejsemål som fx Spanien, Italien, Frankrig, Grækenland og England hver stod for ca. 3 pct. af danskernes samlede grænsehandel med chokolade og slik.

Figur 4.2. Danskernes grænsehandel med chokolade og slik fordelt på lande i 2016

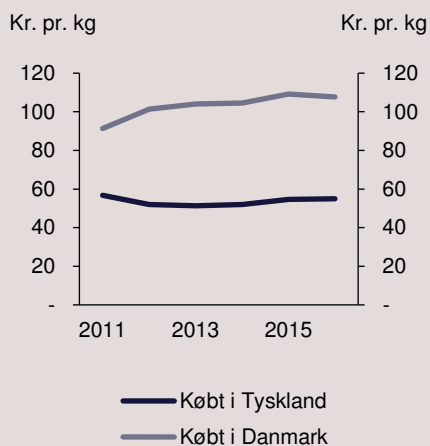
Kilde: Epinion.

Danske husholdninger betaler omkring dobbelt så meget for chokolade og slik købt i Danmark i forhold til indkøb i Tyskland ifølge GfK ConsumerScan, jf. figur 4.3. Det relative prisforhold er øget med ca. 20 pct. siden 2011 blandt andet som følge af danske afgiftsstigninger i 2012, 2013 og 2015 på i alt ca. 46 pct.

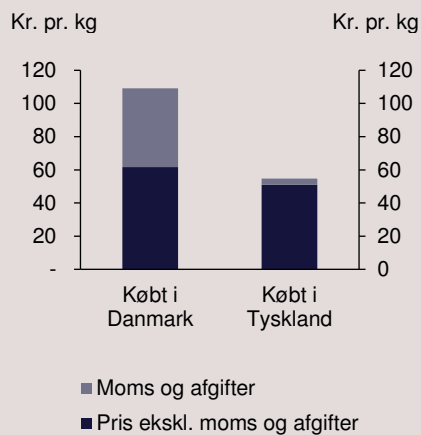
Det bemærkes, at Tyskland ikke har afgift på chokolade og slik, og at momssatsen på fødevarer, som også dækker chokolade og slik, samtidig er væsentligt lavere i Tyskland (7 pct.) end i Danmark (25 pct.). I Sverige er der heller ikke afgift på chokolade og slik, og momssatsen på denne varegruppe er også nedsat (12 pct.)

Priser på chokolade og slik i købt i Danmark og Tyskland og fordelt på nettopris samt moms og afgifter

Figur 4.3. Priser på chokolade og slik købt i Danmark og Tyskland i perioden 2011-2016

Figur 4.4. Priser på chokolade og slik købt i Danmark og Tyskland fordelt på nettopris samt moms og afgifter i 2016

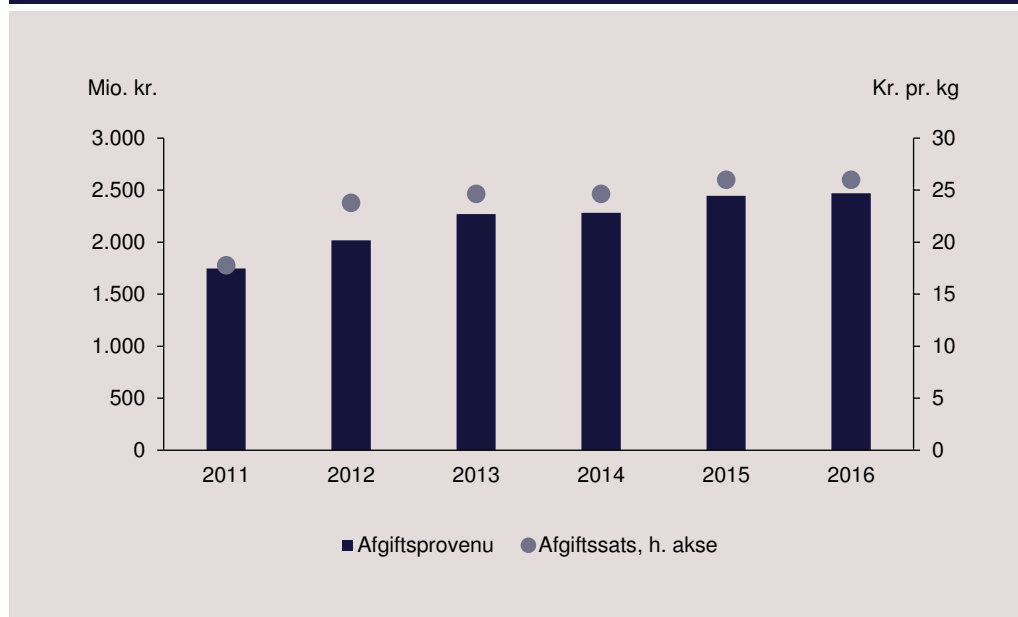

Anm.: Årets priser.
Kilde: GfK ConsumerScan

Prisen på chokolade og slik købt i Danmark var gennemsnitligt ca. 109 kr. pr. kg i 2016, og heraf udgjorde moms og afgifter ca. 48 kr., *jf. figur 4.4*. For chokolade og slik købt i Tyskland var prisen ca. 55 kr., og heraf udgjorde moms og afgifter ca. 4 kr.

Det samlede afgiftsprovenu fra chokoladeafgiften har nogenlunde fulgt stigningen i afgiftssatsen siden 2011, *jf. figur 4.5*. Det bemærkes, at danskernes køb af chokolade og slik i Danmark vurderes at være på omtrent samme niveau i 2016 som 2011 på trods af de høje afgiftsstigninger, *jf. figur 4.1*. Det lader således ikke til, at de seneste års skønnede stigning i grænsehandlen og den illegale handel har sat afgiftsprovenuet under pres. Dette skal blandt andet også ses i lyset af, at selvom den illegale handel med betydelig usikkerhed skønnes at være steget, så skønnes den trods alt kun at udgøre under 5 pct. af danskernes samlede forbrug.

Figur 4.5. Afgiftsprovenu og -sats for afgift på chokolade og slik

Anm.: Satsen angiver afgiften på sukkerholdige varer, dvs. varer hvis indhold af tilsat sukker overstiger 0,5 g pr. 100g. ifølge chokoladeafgiftsloven.

Kilde: Danmarks Statistik, Skatteministeriet og egne beregninger.

4.1 Indsatsen målrettes risikobetonede handelsled og områder

SKAT arbejder målrettet på at dæmme op for den illegale handel med chokolade og slik. Kontrollen med illegale handel med chokolade- og slik er blevet styrket, blandt andet ved at målrette indsatsen mod de mest relevante handelsled samt mod de geografisk mest risikobetonede områder. SKAT foretager løbende opfølgning på de opnåede kontrolresultater, og der evalueres på, hvilke kontrolmetoder der fremadrettet skal tages i anvendelse. Den illegale handel med chokolade og slik er under konstant forandring. SKAT er derfor nødt til at tilpasse indsatsen til de metoder, der bliver udviklet til at dække over den illegale handel.

SKAT gennemfører både anmeldte og uanmeldte kontroller, der har til formål at forhindre ulovlig indførsel af punktafgiftspligtige varer til Danmark samt at sikre, at der betales korrekte punktafgifter af varer, der forbruges her i landet. Kontrollerne foregår ved landegrænsen og mod mulige lagre af illegale punktafgiftspligtige varer (fx bland-selv-slik eller øl), i detailvirksomheder (fx kiosker), hos grossister samt uregistrerede virksomheder med såkaldt garagesalg.

I foråret 2016 nedsatte skatteministeren desuden en tværministeriel arbejdsgruppe, der skulle se på mulighederne for et styrket myndighedssamarbejde mod systematisk svindel. De anbefalinger, som den tværministerielle arbejdsgruppe kommer frem til, forventes at kunne styrke myndighedernes samarbejde om at mindske svindel og illegal handel med slik og chokolade. Arbejdsgruppens afrapportering forventes inden udgangen af 2017.

Derudover indgik regeringen i september en aftale med resten af Folketingets partier om at styrke indsatsen mod sort arbejde. Aftalen indeholder blandt andet et tiltag om, at SKAT skal have mulighed for at pålægge erhvervsdrivende, hvor der er konstateret utilstrækkelige registreringer af salg, at der skal anvendes et digitalt salgsregistreringssystem (fx et kasseapparat). Ligeledes vil udvalgte brancher, hvor der vurderes at være forhøjet risiko for fejl og snyd i salgsregistreringen, blive omfattet af et pålæg om at anvende digitale salgsregistreringssystemer. Dette tiltag vil potentielt også kunne anvendes i virksomheder, hvor der er konstateret fejl og svig med afgifter.

SKATs erfaringer viser, at de største reguleringer foretages ved kontroller hos grossister/importører samt hos detailhandlere, der er registreret som varemottagere. Det er også i disse virksomhedstyper, at erfaringer tilsiger, at bagmændene til den illegale handel findes. SKAT har derfor særlig fokus på disse virksomheder. Med en øget kontrolindsats mod grossister er det målet at reducere de leverancer til detailforretninger af chokolade og slik, hvor der ikke sker korrekt afregning af afgift.

SKAT vurderer dog, at det er nødvendigt også at have fokus på detailhandlere, der ikke er registreret som varemottagere, da disse også affager grossisternes varer. Et fortsat kontroltryk på detailhandlere kan medvirke til at afholde disse fra at tage illegale varer ind i deres varesortiment.

SKAT gennemførte 794 kontroller i 2016, hvilket er en stigning på ca. 11 pct. i forhold til 2015, jf. tabel 4.1.

SKAT vurderer, at snyd med afgift af chokolade og slik er et landsdækkende problem. Tidligere erfaringer viste, at de uefterrettelige virksomheder hovedsagelig var beliggende øst for Storebælt og i Midtjylland. De nyeste erfaringer indikerer, at snyderiet er blevet mere udbredt vest for Storebælt, men at det stadig er mest udbredt i hovedstadsområdet. Disse erfaringer indgår i SKATs tilrettelæggelse af kontrolindsatsen.

Tabel 4.1. Antal kontroller, herunder med efterbetaling og oversendelse til ansvarsvurdering, og samlet efterbetaling

	2014	2015	2016
Antal kontroller	496	715	794
Antal kontroller med efterbetaling	156	253	425
Antal kontroller oversendt til ansvarsvurdering	103	197	342
Andel af kontroller med efterbetaling	31 pct.	35 pct.	54 pct.
Andel af kontroller oversendt til ansvarsvurdering	21 pct.	28 pct.	43 pct.
Andel af kontroller med efterbetaling oversendt til ansvarsvurdering	66 pct.	78 pct.	80 pct.
Samlet efterbetaling	42 mio. kr.	64 mio. kr.	80 mio. kr.
- Heraf vedrørende SKATs projekt "Indsats mod illegal indførsel af punktafgiftspligtige varer	40 mio. kr.	53 mio. kr.	56 mio. kr.
Gennemsnitlig efterbetaling	269.000 kr.	253.000 kr.	188.000 kr.

Anm.: Tabellen er en opgørelse over samtlige sager, hvor der er foretaget kontrol inden for chokoladeafgiftslovens område. Tallene indeholder således sager, hvor virksomheder er udsøgt til kontrol på formodning om svindel og/eller illegal import, samt sager hvor virksomheder er udsøgt til kontrol ud fra andre kriterier. Et besøg kan resultere i flere registrerede kontroller, fx hvis der kontrolleres for både slik og øl, eller hvis der kontrolleres flere regnskabsår. Tallene er opgjort pr. 1. august 2017. Der kan forekomme differencer i forhold til hvilke tal, der tidligere er opgjort, fordi der løbende afsluttes sager for tidligere år. SKAT ændrede opgørelsesprincip for antal kontroller fra og med 2014. Det skete for at sikre et ensartet grundlag for at sammenligne antallet af kontroller på tværs af de enkelte kontrolaktiviteter. Før 2014 opgjorde SKAT antal afsluttede sager, der kunne omfatte reguleringer for mere end et år. Den nye opgørelsesmetode i 2014 betyder, at tallene for antallet af kontroller i ovenstående tabel ikke direkte kan sammenlignes med opgørelsen af antal afsluttede sager for 2013.
Kilde: SKAT.

Ydermere har SKAT inden for de seneste år styrket samarbejdet med Fødevarestyrelsens Rejsehold.

4.2 Manglende regelefterlevelse har konsekvenser

4.2.1 Efterbetalinger

Når SKAT gennemfører kontroller, kan det resultere i reguleringer af afgiftsgrundlaget. Efterbetalinger er udtryk for, at virksomheden har betalt for lidt afgift og derfor skal efterbetale det manglende beløb. I nogle tilfælde skyldes efterbetalingerne simple fejl, mens der andre gange er tale om grov

uagtsomhed eller bevidst skatteunddragelse. For at foretage denne vurdering kan SKAT sende en afsluttet kontrolsag til ansvarsvurdering, *jf. afsnit 4.2.2*.

De samlede efterbetalinger vedrørende slik og chokolade (chokoladeafgiftsloven) er steget fra 42 mio. kr. i 2014 til 80 mio. kr. i 2016, *jf. tabel 4.1*, dvs. næsten en fordobling⁶. Heraf er efterbetalingerne vedrørende SKATs projekt "Indsats mod illegal indførsel af punktafgiftspligtige varer steget fra 40 mio. kr. til 56 mio. kr.

Udviklingen i størrelsen af de samlede efterbetalinger kan til dels afspejle en stigning i antallet af gennemførte kontroller, dels fordelingen af kontrolindsatsen på handelsled og geografisk placering samt udviklingen i den underliggende svindel med slik og chokolade. Med andre ord kan en mere målrettet kontrolindsats umiddelbart øge størrelsen af efterbetalingerne, også selvom svindlen er uændret eller ligefrem faldende.

Ses der på andelen af kontroller, hvor der er foretaget efterbetaling, er der også sket en stigning. Andelen af kontroller med efterbetaling er øget fra omkring en tredjedel i 2014 og 2015 til mere end halvdelen i 2016, hvilket kan skyldes, at SKAT har målrettet sin kontrol.

4.2.2 Ansvarsvurdering

SKAT kan sende kontroller til ansvarsvurdering med henblik på at skelne mellem simple fejl og grov uagtsomhed eller bevidst skatteunddragelse. I 2016 sendte SKAT 43 pct. af de i alt knap 800 afsluttede kontrolsager til ansvarsvurdering, *jf. tabel 4.1*. Det svarer til en ansvarsvurdering af næsten halvdelen af de samlede kontroller i 2016 mod godt hver fjerde i 2015. De fleste kontrolsager, der sendes til ansvarsvurdering, er kontroller af chokolade og slik.

4.2.3 Straffesager og samlet bødestørrelse

SKAT har i 2016 påbegyndt 99 straffesager, hvor afgiftskontrollen er påbegyndt og afsluttet i 2016. Heraf var 68 sager såkaldte skærpede ordensbødesager og 31 sager var vedrørende unddragelse af punktafgift, *jf. tabel 4.2*. Størstedelen af sagerne omhandler chokolade og slik.

Tabel 4.2. Unddragelse af punktafgift

Sagsstatus	Samlet antal sager		Afgift					
			Chokolade- og sukkervare-Afgift		Dæknings-Afgift		Råstofafgift (nødder)	
			2015	2016	2015	2016	2015	2016
Afsluttede	4	5 ¹	3	4	0	1	1	1
Igangværende ²	13	26	12	22	1	1	1	5
I alt	17	31	15	26	1	2	2	6

Anm.: 1) Af de fem afsluttede sager er én afsluttet med bøde, én med henstilling, og tre er henlagt. 2) Nogle sager indeholder flere afgiftstyper, hvorfor summen af igangværende sager er mindre end optællingen af de enkelte afgiftstyper. Kilde: SKAT.

I november 2016 blev der vedtaget en lov, som blandt andet skærper straffen for illegal handel og indførsel af chokolade og slik, herunder i form af højere bøder (de såkaldte "colabøder"). Regeringens ønske er at sende et klart signal om, at afgiftsunddragelse i forbindelse med illegal handel

⁶ Efterbetalingerne tegner ikke nødvendigvis et retvisende billede af de gennemførte reguleringer og udviklingen i disse. Det skyldes, at en ændring kan komme til udtryk i en forhøjelse på en afgift og en nedsættelse på en anden.

med blandt andet slik ikke vil blive tolereret. Loven har medført en fordobling af bødestørrelsen i forhold til det normale bødeniveau, som er fastlagt ved domstolspraksis.⁷

Dertil kommer, at SKAT kan udstede unddragelsesbøder, når SKAT i forbindelse med kontrol af virksomheden har konstateret, at virksomheden har angivet punktafgift med et for lavt beløb, eller helt har undladt at angive punktafgift. Den øgede kontrolintensitet på området kan dog ikke direkte aflæses i antallet af afsluttede straffesager⁸.

---

⁷ Bøden er således 10.000 kr. første gang, 20.000 kr. anden gang, 30.000 kr. tredje gang og 40.000 kr. fjerde gang.

⁸ Dette skyldes, at straffesagen først starter efter kontrolsagens afslutning. De forhold, der i et år blev konstateret i forbindelse med SKATs kontrol, vil først senere føre til fastsættelse af en sanktion. Tidspunkterne for kontrollens afslutning og den senere strafferetlige vurdering er derfor ikke sammenfaldende. Dette vil særligt være tilfældet i de sager, der skal overgives til politi- og anklagemyndigheden med henblik på, at straffesagerne indbringes for domstolene. Det bemærkes, at overtrædelser af chokoladeafgiftsloven kan være kombineret med andre overtrædelser af afgiftslovgivningen. I disse tilfælde er sagerne sluttet med en samlet bøde. På samme måde kan straffen, der ikendes ved domstolene, ligeledes være udmålt for flere strafbare forhold.

5. Afgiftsændringer og selvfinansieringsgrader

Det er relevant at følge udviklingen i priser og afgifter i vores nabolande, da det i sidste ende har en betydning for effekterne af eventuelle afgiftsændringer på grænsehandelsfølsomme varer i Danmark.

Konsekvenserne af afgiftsændringer på grænsehandelsfølsomme varer er forskellig og afhænger blandt andet af, hvor høj afgiften allerede er, og hvor stor prisforskellen er i forhold til udlandet. For visse afgifter er selvfinansieringsgraderne ved afgiftsned sættelser høje og på niveau med eller højere end selvfinansieringsgraden ved lettelse af topskatten. Samtidig vil mindre nedsættelser af visse afgifter, til trods for eventuelle negative helbredskonsekvenser som følge af et øget forbrug, indebære en samlet samfundsøkonomisk gevinst, da mindreprovenuet som følge af den høje selvfinansieringsgrad vil være relativt beskedent, og da nedsættelsen vil reducere forbrugs- og grænsehandelsforvridninger.

5.1 Afgiftsændringer i og omkring Danmark

Sammenlignet med vores nærmeste nabolande har Sverige generelt et højere afgiftsniveau på de grænsehandelsfølsomme varer end Danmark, mens afgifterne generelt er lavere i Tyskland.

Chokolade og slik er dog ikke pålagt afgift hverken i Sverige eller Tyskland, ligesom denne varegruppe i begge lande er omfattet af en lavere momssats for fødevarer⁹.

Afgifterne på cigaretter i de to lande er på nogenlunde samme niveau som i Danmark, om end der i Tyskland er større vægt på værdiafgiften end i Danmark og Sverige. Sammenlignet med Danmark er prisen for en pakke cigaretter i gennemsnit ca. 1,5 kr. højere i Sverige og ca. 0,5 kr. lavere i Tyskland.

⁹ Både Sverige og Tyskland opererer – i modsætning til Danmark – med såkaldt differentierede momssatser. Den generelle momssats i Sverige er ligesom i Danmark på 25 pct., mens den reducerede sats for fødevarer er på 12 pct. I Tyskland er den generelle momssats på 19 pct., mens den reducerede sats for fødevarer er på 7 pct.

Der har ikke været gennemført større afgiftsændringer på de grænsehandelsfølsomme varer i Danmark i de seneste år. Der har dog været en række afgiftsforhøjelser på visse varer i 2013 og 2015 som led i den såkaldte indeksering af visse punktafgifter fra *Aftale om en skattereform* fra 2012. Afgifterne på vin, alkoholsodavand og cider samt slik og chokolade er omfattet af indekseringen, mens afgifterne på øl, spiritus, cigaretter og tobak ikke indekseres. Afgiften på cigarer, cerutter og cigarillos har dog med *Aftaler om en vækstpakke* fra 2014 været indekseret siden 2015, idet stykafgiften forhøjes med 1,8 pct. årligt.

I Tyskland har afgifterne på cigaretter og tobak årligt været indekseret frem til og med 2016, men indekseres ikke herefter. De øvrige afgifter på grænsehandelsfølsomme varer har i længere tid været uændrede.

I Sverige er afgifterne på alkohol og tobak forøjet i 2015, mens de har været stort set uændret i 2016. I Norge reguleres afgifterne på alkohol og tobak med den generelle prisudvikling, og de er således forøjet med godt 2 pct. i 2016. De årlige justeringer betyder, at de norske og svenske afgifter alt andet lige stiger i forhold til de danske punktafgifter på nydelsesmidler. Det skaber et øget incitament for nordmænd og svenskere til at grænsehandle i Danmark.

5.2 Virkninger af afgiftsændringer og selvfinansieringsgrader

Konsekvenserne af afgiftsændringer på de forskellige grænsehandelsfølsomme varer er forskellig og afhænger blandt andet af, hvor høj afgiften er i forvejen. Selvfinansieringsgraden angiver således, hvor stor en del af proventet ved en afgiftsforhøjelse, der mistes igen som følge af de adfærdseændringer, som afgiftsændringen giver anledning til, *jf. boks 5.1*.

Boks 5.1. Selvfinansieringsgraden ved en afgiftsændring

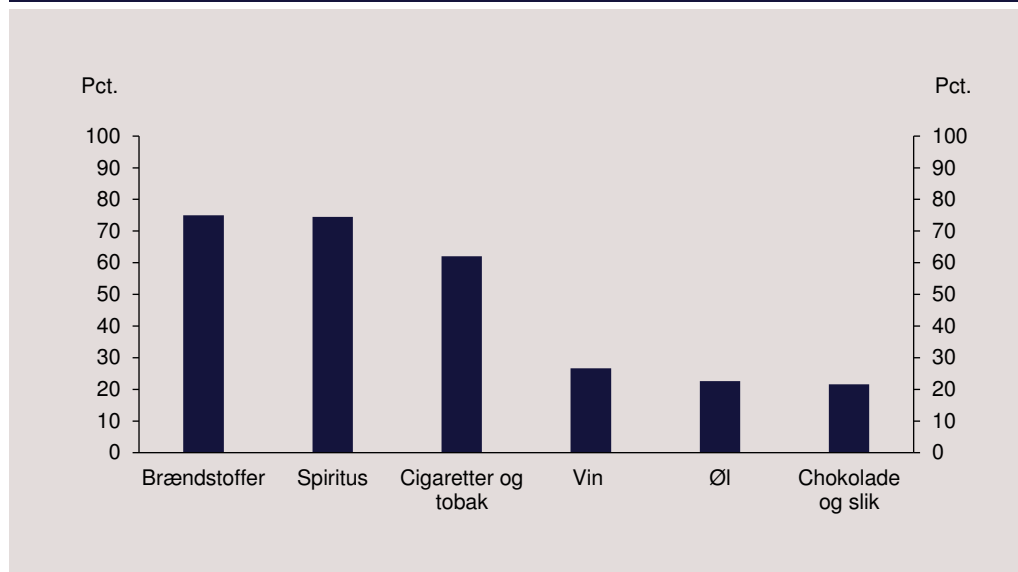
Selvfinansieringsgraden angiver, hvor meget det umiddelbare mindreprovenu ved en nedsættelse af en given afgift (opgjort efter automatisk tilbageløb til den danske statskasse) reduceres som følge af, at danske og udenlandske borgere ændrer adfærd.

En selvfinansieringsgrad på fx 25 pct. betyder, at et umiddelbart mindreprovenu efter tilbageløb på 100 mio. kr. indebærer et mindreprovenu efter tilbageløb og adfærd på 75 mio. kr. Jo højere selvfinansieringsgraden er ved en afgiftsnedsættelse, jo lavere vil mindreproventet for staten i sidste ende alt andet lige være. Hvis selvfinansieringsgraden er på 100 pct. vil det umiddelbare mindreprovenu således populært sagt blive "spist op" af adfærdseffekterne, så mindreproventet efter tilbageløb og adfærd vil udgøre 0 kr.

Ved en afgiftsforhøjelse vil merproventet efter tilbageløb og adfærd tilsvarende være mindre, jo højere selvfinansieringsgraden er. Der er stor usikkerhed forbundet med at fastlægge selvfinansieringsgraden, fordi den som nævnt afhænger af adfærdseffekterne.

Der er store forskelle på selvfinansieringsgraderne ved afgiftsnedsættelser på de grænsehandelsfølsomme varer, *jf. figur 5.1*. Afgiftsnedsættelser på de højest beskattede varer herunder brændstoffer, spiritus, cigaretter og tobak har de højeste selvfinansieringsgrader, idet selv små afgiftsnedsættelser kan give store adfærdseffekter, som reducerer mindreproventet (og som dermed øger selvfinansieringsgraden). Selvfinansieringsgraderne er omvendt lavest ved afgiftsnedsættelser på varer, der som udgangspunkt har den laveste beskatning – herunder fx øl.

Figur 5.1. Selvfinansieringsgrader ved mindre afgiftsnedsettelse

Anm.: Der er taget udgangspunkt i afgiftsnedsettelse, som alle medfører et umiddelbart mindreprovenu efter tilbageløb på 100 mio. kr. Adfærdseffekterne omfatter ikke mulige virkninger på arbejdsudbuddet. Såfremt arbejdsudbuddet var inkluderet, ville selvfinansieringsgraderne generelt være lidt større. Der er forudsat et tilbageløb på 20 pct. i overensstemmelse med tidligere rapporter. For brændstoffer er der taget udgangspunkt i en lille parallel afgiftslettelse på benzin og diesel. Kilde: Egne beregninger.

De bagvedliggende forudsætninger vedrørende priselasticiteter mv. er uændrede i forhold til sidste års grænsehandelsrapport. Opdateringen af skøn for grænsehandel, indenlandsk salg og priser mv. har dog for nogle af afgifterne medført, at selvfinansieringsgraderne i et vist omfang er revideret siden *Status over grænsehandel 2016*.

De beregnede selvfinansieringsgrader viser virkningerne på statens indtægter, når der tages hensyn til afledte virkninger på forbrug og grænsehandel mv., mens arbejdsudbudseffekter ikke er indregnet. En samfundsøkonomisk vurdering skal herudover tage hensyn til det såkaldte dødvægtstab, som afgiften skaber i form af forbrugs- og grænsehandelsforvridninger, samt eventuelle eksterniteter i form af fx sundheds- eller miljømæssige effekter. Beregningsforudsætningerne for grænsehandelseffekterne er uddybet i boks 5.2, mens de forventede virkninger af henholdsvis en afgiftsforhøjelse og en afgiftsnedsettelse på 5 pct. fremgår af boks 5.3 og boks 5.4.

På trods af den stabile grænsehandel er selvfinansieringsgraden ved lettelse af afgifter på visse grænsehandelsfølsomme varer relativt høje og på niveau med eller højere end selvfinansieringsgraden ved lettelse af topskatten. Der er herudover indikation på, at punktafgifter på visse grænsehandelsfølsomme varer er højere, end hvad der er samfundsøkonomisk velbegrunder. Det peger på, at samfundet vil kunne opnå en gevinst ved at reducere afgifterne på en række grænsehandelsfølsomme varer, herunder også selv man måtte vælge at finansiere afgiftslettelsen på grænsehandelsfølsomme varer med forhøjelse af skatter på brede skattebaser som fx moms eller bundskatten.

Boks 5.2. Beregningsforudsætninger ved afgiftsændringer på grænsehandelsfølsomme varer

De mulige virkninger på grænsehandlen af afgiftsændringer bygger på modelbaserede skøn, som er forbundet med betydelig usikkerhed. De grundlæggende antagelser bag beregningerne er de samme som i tidligere grænsehandelsrapporter, idet den nyeste information om priser og udviklingen i grænsehandel mv. dog er opdateret.

Det er i beregningerne generelt forudsat, at forbrugselasticiteten udgør ca. -0,3 svarende til, at forbruget falder med ca. 3 pct., når prisen stiger med 10 pct. For cigaretter er forbrugselasticiteten imidlertid forudsat at være -0,4, mens forbrugselasticiteten for røgtobak er forudsat til -0,1. Der er desuden forudsat en krydsprisindeffekt mellem øl og spiritus, hvor forbruget af øl falder, når prisen på spiritus falder, og forbruget af spiritus tilsvarende falder, når prisen på øl falder. De anvendte prisforudsætninger i beregningerne er vist i tabellen.

Tablet. Prisforudsætninger for grænsehandelsfølsomme varer i 2016

Kr.	Spiritus	Vin	Øl	Chokolade og slik	Cigaretter	Røgtobak
	Flaske 70 cl	Flaske 75 cl	30 stk.	Kilo	20 stk.	20 gram
Pris i Danmark	100,00	35,11	146,59	107,66	40,35	27,48
Pris i Tyskland	76,66	17,32	64,47	54,97	39,84	18,45
Pris i Sverige	188,95	50,00	225,00	-	48,26	-
Pris i taxfree, Øst- og Syd-europa	75,00	-	-	-	26,20	-
Pris illegal handel	-	-	-	57,97	-	-

For øl gælder, at ud over den umiddelbare besparelse ved en lavere pris på øl i Tyskland har danske grænsehandlende en yderligere besparelse ved ikke at skulle betale pant på emballager købt i den tyske grænsehandel. Denne forskel er skønsmæssigt fastsat til ca. 1,5 kr. pr. liter¹⁰. Desuden bygger beregningerne på en antagelse om, at 15 pct. af salget i Danmark består af guldøl. Svenskernes indkøbsmønster har traditionelt været anderledes end danskernes, hvorfor det er antaget, at svenskerne køber 60 pct. guldøl.

Grænsehandlen og den illegale handel antages at afhænge lineært af den økonomiske fordel (prisforskellen) ved at grænsehandle i Tyskland. For spiritus og cigaretter afhænger grænsehandlen herudover af prisforskellen til Øst- og Sydeuropa. Baseret på historiske erfaringer er det antaget, at danskere først begynder at grænsehandle cigaretter i Tyskland ved en prisforskel på 3,50 kr. Denne antagelse er dog forbundet med usikkerhed, da der i en årrække ikke har været nævneværdig grænsehandel med cigaretter i Tyskland. Danskere forudsættes endvidere at grænsehandle i alt 2 mio. kg chokolade og slik i udlandet uanset den udenlandske pris. Salg i Danmark til udlændinge antages at afhænge lineært af prisforskellen mellem Danmark og Sverige. Indenlandsk salg til danskere beregnes som forskellen mellem forbrugsændringen og grænsehandelsændringen.

¹⁰ Jf. boks 3.1 i bilagskapitel 3. Sodavand.

Boks 5.3. Virkninger af afgiftsforhøjelser

De forventende virkninger på grænsehandel, illegal handel og provenu mv. ved en afgiftsforhøjelse på 5 pct. er vist i tabellen.

Tabel. Virkninger af afgiftsforhøjelser på 5 pct.

	Spiritus	Vin	Øl	Chokolade og slik	Cigaretter og tobak
Ændring i:	Mio. liter 40 pct.	Mio. liter	Mio. liter pilsner- ækvivalen- ter	Mio. kg	Mio stk./g
Dansk forbrug	-0,2	-0,8	-1,8	-0,4	-93
Udlændinges grænsehandel	-0,1	-0,2	-0,3	-0,0	-19
Dansk køb i Danmark	-0,6	-1,5	-3,7	-0,8	-130
Køb i udlandet	0,4	0,7	1,9	0,2	37
Illegal handel	-	-	-	0,1	-
Provenu	10	63	35	86	182
Samfundsøkonomi	-34	-7	2	-23	35
Helbred	7	16	12	-	223
Selvfinansierungsgrad	84	30	27	24	52

Anm.: Adfærdseffekterne omfatter ikke mulige virkninger på arbejdsudbuddet. Såfremt arbejdsudbuddet var inkluderet, ville selvfinansierungsgraden generelt være lidt større. Der er forudsat et tilbageløb på 20 pct. i overensstemmelse med tidligere grænsehandelsrapporter.
Kilde: egne beregninger.

Den samfundsøkonomiske nettovirkning ved en afgiftsforhøjelse består på den positive side af en helbredsgevinst, som følge af at forbruget af nydelsesmidler falder. På negativsiden er der et forvridningstab, som dels skyldes, at forbrugssammensætningen ændres i forhold til det ønskede før afgiftsændringen og øgede tids- og transportomkostninger samt tab af moms- og afgiftsindtægter på grund af øget grænsehandel, *jf. boks 5.3.*

Selvfinansierungsgraden ved større forhøjelser af cigaretafgiften forventes at være høj. Der er således risiko for, at der kan opstå store pludselige ændringer i grænsehandlen ved væsentlige afgiftsforhøjelser. Ved en afgiftsforhøjelse svarende til en prisstigning på 4 kr. forventes selvfinansierungsgraden at udgøre ca. 65 pct. Den højere selvfinansierungsgrad afspejler blandt andet, at danskerne forventes at begynde at grænsehandle i Tyskland igen ved dette prisniveau. Ved en afgiftsforhøjelse svarende til en prisstigning på ca. 23 kr. vil selvfinansierungsgraden ifølge modelberegningerne være 100, mens endnu større afgiftsforhøjelser ligefrem vil indebære et mindreprovenu efter tilbageløb og adfærd.

Der er betydelig usikkerhed forbundet med at skønne over adfærdsvirkningerne af større afgiftsændringer, idet der er en risiko for, at der kan opstå såkaldte ketchup-effekter i grænsehandlen. Ketchup-effekter dækker over, at der kan ske store pludselige ændringer i grænsehandlen ved en ukendt prisstigning eller -fald. Det skyldes, at store besparelser ved grænsehandel over landegrænser kan indebære, at grænsehandlen og særligt den illegale handel sættes i system.

Boks 5.4. Virkninger af afgiftsned sættelser.

De forventende virkninger på grænsehandel, illegal handel og provenu mv. ved en afgiftsned sættelse på 5 pct. er vist i tabellen.

Tabel. Virkninger af afgiftsned sættelse på 5 pct.

	Spiritus	Vin	Øl	Chokolade og slik	Cigaretter og tobak
Ændring i:	Mio. liter 40 pct.	Mio. liter	Mio. liter pilsner- ækvivalen- ter	Mio. kg	Mio stk./g
Dansk forbrug	0,2	0,8	1,8	0,4	93
Udlændinges grænsehandel	0,1	0,2	0,3	0,0	19
Dansk køb i Danmark	0,6	1,5	3,7	0,8	130
Køb i udlandet	-0,4	-0,7	-1,9	-0,2	-37
Illegal handel	-	-	-	-0,1	-
Provenu	-14	-65	-36	-88	-201
Samfundsøkonomi	32	6	-2	22	-45
Helbred	-7	-16	-12	-	-223
Selvfinansieringsgrad	78	27	25	22	48

Anm.: Adfærdseffekterne omfatter ikke mulige virkninger på arbejdsudbuddet. Såfremt arbejdsudbuddet var inkluderet, ville selvfinansieringsgraden generelt være lidt større. Der er forudsat et tilbageløb på 20 pct. i overensstemmelse med tidligere grænsehandelsrapporter.
Kilde: egne beregninger.

Skatteministeriet/Ministry of Taxation
Nicolai Eigtveds Gade 28
DK 1402 – København K

Telefon +45 3392 3392

Mail skm@skm.dk

www.skm.dk

Skatteministeriet udgiver løbende rapporter, som behandler større skatteøkonomiske temaer. Rapport-formatet har til formål at belyse større temaer, som kræver en grundig behandling med flere kapitler, underanalyser og delkonklusioner.

Rapporter henvender sig eksempelvis til journalister, undervisere, interesseorganisationer og andre med interesse for skattepolitik og skatteøkonomiske forhold.

